

Život a prostředí muslima, muslimské realie

Kurz: Islám - Ústav religionistiky MUFF Brno
Attila Kovács

Literatura

- BOWEN, Donna Lee & EARLY, Evelyn A. (eds.), *Everyday Life in the Muslim Middle East*, Indianapolis - Bloomington, Indiana University Press, 2002.
- İLKKARACAN, Pinar (ed.), *Deconstructing Sexuality in the Middle East*, Burlington, Ashgate, 2008.
- MALECKÁ, Jana, *Narození, svatba a pohřeb v sunnitském islámu*, Brno, Masarykova univerzita - Filozofická fakulta - Ústav evropské etnologie, 2014.
- OSTŘANSKÝ, Bronislav (ed.), *Smrt, hroby a záhrobí v islámu*, Praha, Academia, 2014.
- SMITH, Jane Idleman & HADDAD, Yvonne Yazbeck, *The Islamic Understanding of Death and Resurrection*, New York, Oxford University Press, 2002.

Islám jako životný styl

- Islám je ortopraktické náboženství je pro svoje vyznavače životným stylem, muslimové se můžou řídit náboženskými doporučeními a příkazy (podobně jako v judaizmu).
- Cílem života a manifestaci důvěry k Bohu je: „konání dobra a odmetaní zla“ (*al-amr bi 'l-ma'rúf wa 'n-nahj 'ani 'l-munkar*).
- Muslimové by měli kráčet v tomto duchu po „přímé cestě“ (*as-sirát al-mustaqím*).
- Proti dobru stojí zlo, které bude v souladu s Boží spravedlivostí (*ʿadl*) na posledním soudu.

Životní zastávky muslima

Narození

- Magické praktiky před i kolem narození, dávají se různé amulety a talismany jako matce tak i dítěti.

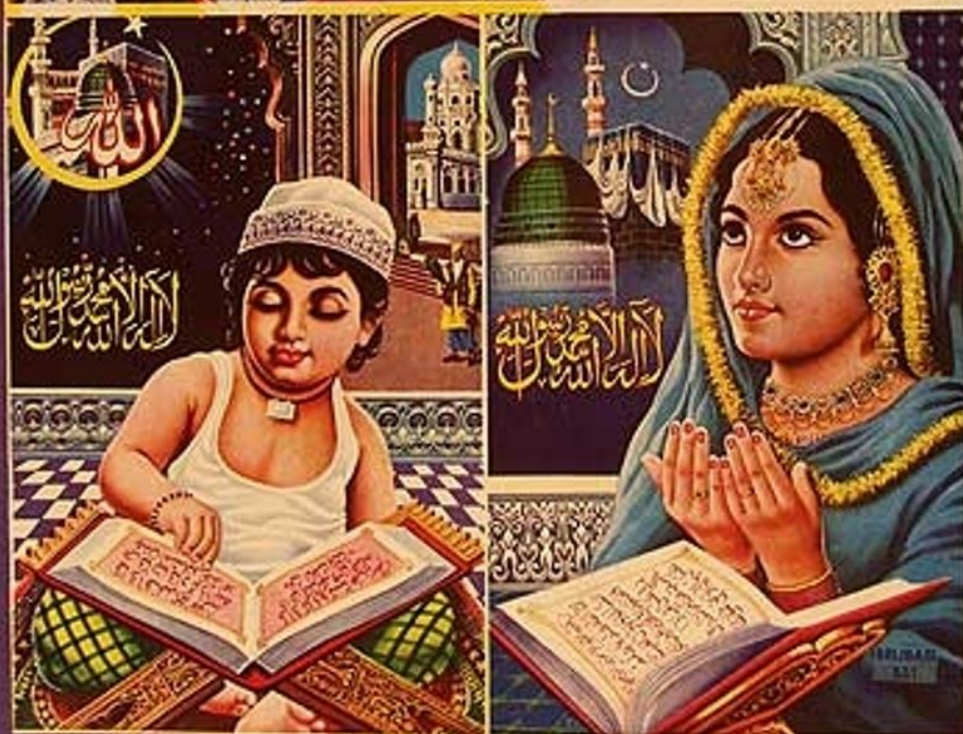
- Dítěti se do pravého ucha pošeptá výzva k modlitbě (*adhán*) a pak do levého ucha počátek modlitby.

- Chlapcům se stříhají vlasy a pod., zpravidla týden po narození se dává jméno.

Náb.
vzdělávání

FREE
3 DAYS
TRIAL

Koránská škola (*kuttáb*)

QURANBEGINNERS.COM

- Obřízka
(arab. *chitán*,
tur. *sünnet*)
rozšířený zvyk na
Blízkém východě a v
Africe a v některých
oblastech Asie a to
nejen mezi muslimy
- U chlapců 7-12
rokem, někdy i
dříve.
- Je to symbolický akt
dospělosti, rituál
přechodu.

Obřízka v Turecku

Ben Deniz

Ağzeme Muruvvetin Oğlu Deniz
Deryanın Kardeşi Deniz
Saçları Sarı, Gözleri Mavi Deniz
Sünnetime Gelirseniz
Bizi Mutlu Edersiniz...

Dünya: Sayın Ofis
Tel: 0224 5122751

Ben Deniz

Annisi & Babası
Mürüvvet & Ağzem Alkan

Oğullarımız

ÖMER FARUK & MEVLÜT TAHİRİMM

Sünnet Merasimlerinde Sizlerde Aramızda
Çörmekten Mütlük Duyoruz.

Biyikannesi & Biyikbabası
Rabia - Ömer AKÇAN

Annisi & Babası
Meral - Mithat AKÇAN

Mevlüt: 31/07/2010 Saat 16:00-17:00 arası

Gezi: 31/07/2010 Saat 17:30 -18:00 arası

Yemek: 31/07/2010 Saat 18:00-20:00 arası

Düğün-Kıyma: 31/07/2010 Saat 20:00-24:00 arası

Adres: Süleyman Çelebi Mah. Dosteli Cad. Denizkent Sit.
No 18/4-8 Konya / Selçuklu

Tel: 0542 592 82 51 - 0536 776 36 03

Návštěva „posvátného
místa“ před obřízkou

 **SÜNNET
KLİNİK**
☎ 0 534 795 84 23

*Doç. Dr. Engin Yılmaz
Çocuk Cerrahisi Uzmanı*

**Dr. Mustafa
DEMİRELLİ**

**İstanbul Sünnet
Kliniği**

**active
KLAMP
ile
MODERN
SÜNNET**

Zákrok na klinice

Svatba a manželství

- Na základě *hadíthu* manželství je „půlka náboženství“.
- Je to právní akt uzavřený mezi dvěma rodinami zpravidla před *qádím* nebo *imámem* místní mešity nebo i jiným veřejným činitelem.

- Určuje majetkové poměry a zavazuje k vzájemnému respektování manžela a manželky. Výkupné za nevěstu (arab. *mahr*, tur. *kalim*) je „umrtveným“ majetkem nevěsty a ne její rodiny, je to sociální pojistkou pro případ rozvodu.
- Za určitých podmínek je možné mít teoreticky současně maximálně 4 manželky, ale každá by měla mít zabezpečené „rovný díl“ ze svého muže. Prakticky je to zakázané ve většině muslimských zemí.
- Instituce dočasného manželství (na dobu určitou) *mutʿa* existuje v šíʿitském islámu dodnes.
- Rozvod (*taláq*) je považované za „největší možné zlo“ ale je povolený.

Írán, 19. stol.

Malajsie

Syrská svatba, utečenecký tábor Turecko

Svatební výzdoba henou, Pákistán

Svatba
jordánské-
ho prince
Hamzu a
princezny
Basmy.

المنقولة قال الراوي فاتبعنا ما قال وقلنا وقال فصرَبَ اللهُ علي الآذانِ فأفرغ السنَّة

Smrt a pohřeb

Průběh pochování (džináza):

- Pokud je to možné je nutné vyslovit vyznání víry (*šaháda*) před smrtí.

Mrtvy

- (1) se umyje,
 - (2) zabalí se do pohřebního rubáše
 - (3) ponесou ho v průvodu do mešity, kde
 - (4) se nad ním koná modlitba za mrtvého a potom
 - (5) se pochová bez truhly s tváří otočený k Mekce.
- Obvykle se nestaví nad ním veliký pomník a nemělo by se za něho příliš truchlit.
 - V případě mučedníků je to mírně jinak.

Smuteční výzdoba, Gílán (Irán)

Smuteční pochod, Gáza

Modlitba nad mrtvými, Gáza

Kamenné stoly pro nebožtíky u mešity Fátih, Istanbul

نَبْرُودَجَ اللَّوْمِ وَقَالَ هَلْ تَرَى الْيَوْمَ فَنِي لَا يَمُوتُ الْقَوْمَ مَتَى مَا دَسْتَهُ تَمَّ

Položení
nebožtíka
do hrobu,
Irák,
13. stol.

فَقُلْتُ لَهُ بَعْدَ ذَلِكَ يَا شَيْخَ النَّارِ وَزَامِلَةَ الْعِزَّارِ فَمَا مَثَلُكَ فِي طَلَاوَةِ عَلَانِيَتِكَ وَخَبِيئَةِ

Hřbitov, Fez

Hrob s dvojitým datováním, Van (Turecko)

Osmanský hřbitov, 16. stol., Istanbul

Hřbitov, Jeruzalém

الفاتحة
ضريح مرحومه
صبغية عمر حسن
ولدت ١٩٥٢/١/١١
توفيت ٢٠٠٨/١/١٥
ب. الأ. ح.

الفاتحة
ضريح مرحومه
حسنه حسين حسن
ولدت سنة ١٩١٢
توفيت في ٢٠٠٥/١/٢٨
لها الرخصة

الفاتحة
بالبر بالسن
الشرية ارحمني
التي ربك ارضه
مرضيه فان ارضان
في عبادي
واؤذي حتى ياتي
ضريح المرصوم
حليمة الراجحي
التوفيق في
١٩٧١.٢.٢٧

الفاتحة
سكن قلبها فاني
فيسكن قلبك فاني ارحمني
لجبال والراكرام
ضريح الرحومة
سنة ١٩٧٧
توفيت في ١٩٧٧
لها الرخصة

الفاتحة
المرحومه
عائده حملا
توفيت ١٩٧٦/٦/١٠
لها الرخصة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ
 هَذَا قَبْرُ الرَّحْمَةِ
 فَبَايَةَ بِنْتُ مُحَمَّدٍ
 تُوُفِّيَتْ يَوْمَ الْارْبَعَاءِ 1 ربيع الأول
 2014 هـ الموافق 2014
 بعد صلاة العشاء

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ
 هَذَا قَبْرُ الرَّحْمَةِ
 ابنة محمد النفس
 بنوعيس النعسان
 توفيت يوم الأربعاء
 4 أبريل 2001
 مرقية فاد خلي
 في عمادي راضي
 1422 هـ
 الله برحمة الواسع
 آمين
 عذرة الله العظيم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ
 هَذَا قَبْرُ الرَّحْمَةِ
 ابنة محمد النفس
 بنوعيس النعسان
 توفيت يوم الأربعاء
 29 يونيو 1956
 مرقية فاد خلي
 في عمادي راضي
 1422 هـ
 الله برحمة الواسع
 آمين
 عذرة الله العظيم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ
 هَذَا قَبْرُ الرَّحْمَةِ
 ابنة محمد النفس
 بنوعيس النعسان
 توفيت يوم الأربعاء
 29 يونيو 1956
 مرقية فاد خلي
 في عمادي راضي
 1422 هـ
 الله برحمة الواسع
 آمين
 عذرة الله العظيم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ
 هَذَا قَبْرُ الرَّحْمَةِ
 ابنة محمد النفس
 بنوعيس النعسان
 توفيت يوم الأربعاء
 29 يونيو 1956
 مرقية فاد خلي
 في عمادي راضي
 1422 هـ
 الله برحمة الواسع
 آمين
 عذرة الله العظيم

Hřbitov, Rabát

Hřbitov Golestán-e šohadá, Isfahán

Žena, muž a Bůh

- Adam (Ádam) a Eva (Hawwá) v ráji a na zemi.
- Byli vyhnáni z ráje na zem, nicméně islám nepoznává koncepci prvotního hříchu.
- Mněli spolu celkem 120 dětí.

- Muhammad a ženy (Chadídža a Ā'iša)
- Islám přinesl pro ženy na Arabském poloostrově v 7. stol. některé pozitivní změny (zákaz pochovávání novorozených děvčat, práva na svědectví, dědictví a rozvod, omezení polygamie a pod.)

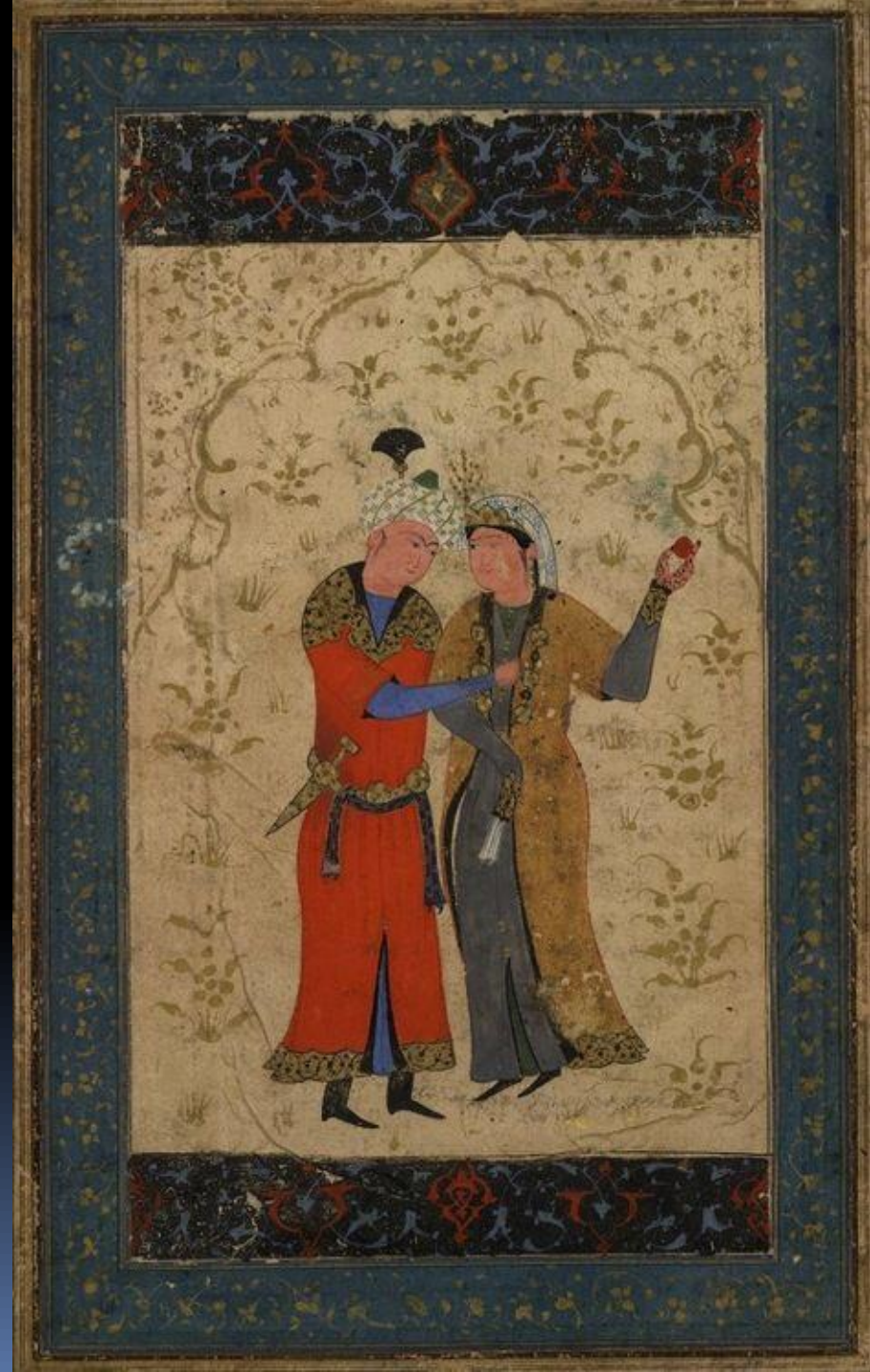
سه فرقت سناد قوم باطله و در پيروى با على عليه السلام و فرقتى با پنج يك بودد قومى از بنى نعيم احتف را
سر زندهى را در باطن سوادى و در پيروى سوادى را در باطن سوادى و در پيروى سوادى را در باطن سوادى
عائشه بر شتر نشاندند و در پيروى سوادى را در باطن سوادى و در پيروى سوادى را در باطن سوادى

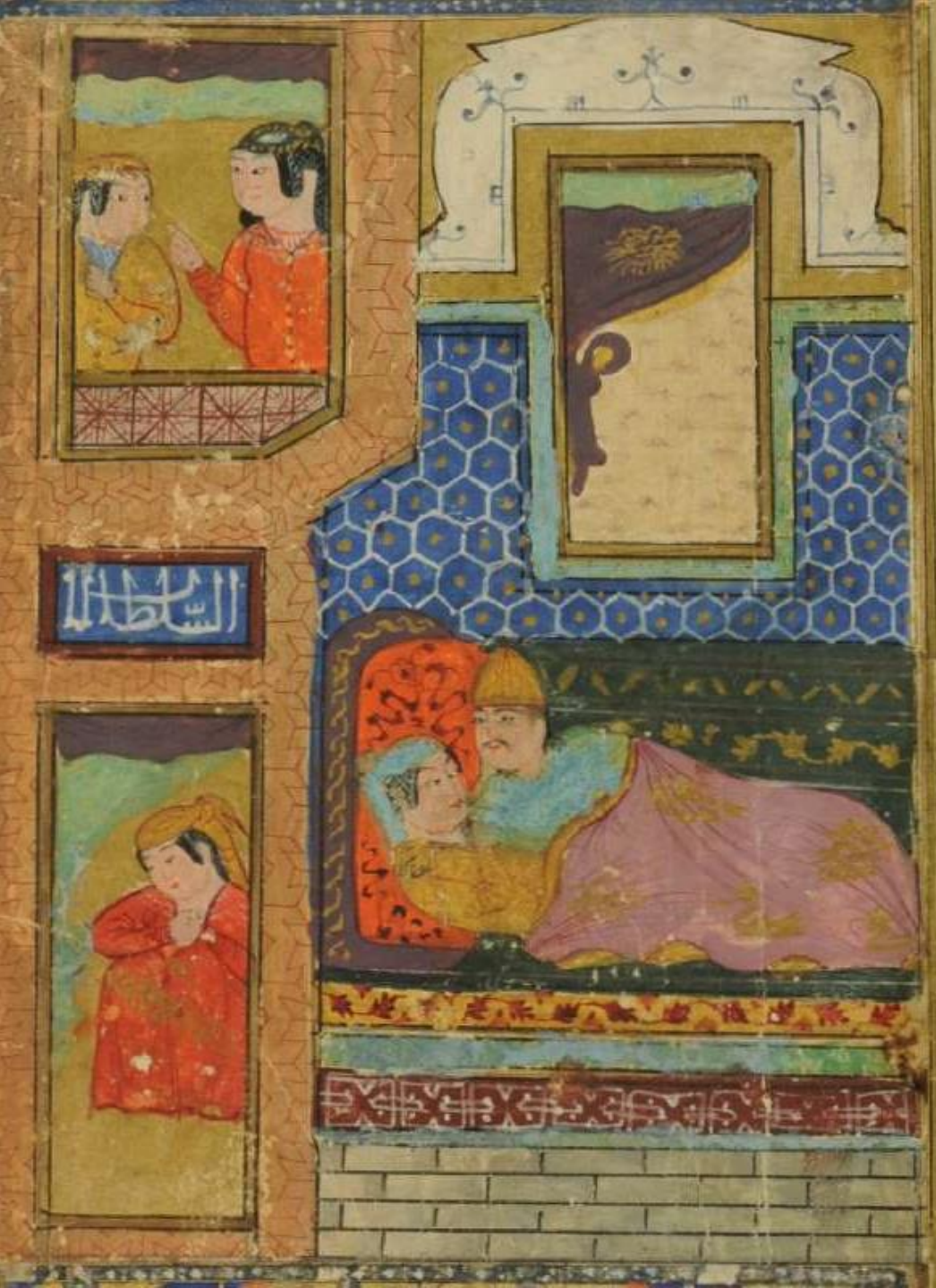
‘A’isha je prototypem silné, veřejně činné muslimky
a tak ji vidí i mnohé dnešní islámské feministky

عتمار يا سر بر ز پير حمله كرد ز پير گفت اتقتلنى يا عتمار عتمار گفت نه يا ابا عبد الله و ز پير از عتمار

- Žena a muž jsou z náboženského hlediska rovni, neplatí to ale pro jejich společenské a právní postavení. Ženy mají rozdílnou právní pozici než muži a společensky jsou podřízené mužům (otec, bratr, manžel).
- Systém „poručnictví“ funguje např. v Jemenu nebo Saudské Arábii.

Sexualita v islámu

- *Korán* (2:223)
„Ženy vaše jsou pro vás
polem; vcházejte tedy
na pole své, odkud
chcete, však učiňte
předtím něco pro duše
své a bojte se Boha a
vězte, že se s Ním
setkáte! Oznam tuto
zvěst radostnou
věřícím!“

- Prorocká tradice:

„Prorok řekl: Tři věci jsou pro moje oko nejmilejší z tohoto světa: dobré vůně, něžný sex a modlitba.“

„Když se manžel podívá na svou manželku a ta se podívá na něho, Bůh se na nich zahradí s milostí; když se chytí za ruku jejich hříchů odejdou od nich mezi prsty; když se spolu milují stojí kolem nich andělé od země až k obloze. Slast a touha jsou krásné jako hory. Když manželka otěhotní její odměna [od Boha] bude jako [odměna] za půst, modlitbu a *džihád* [spolu].“

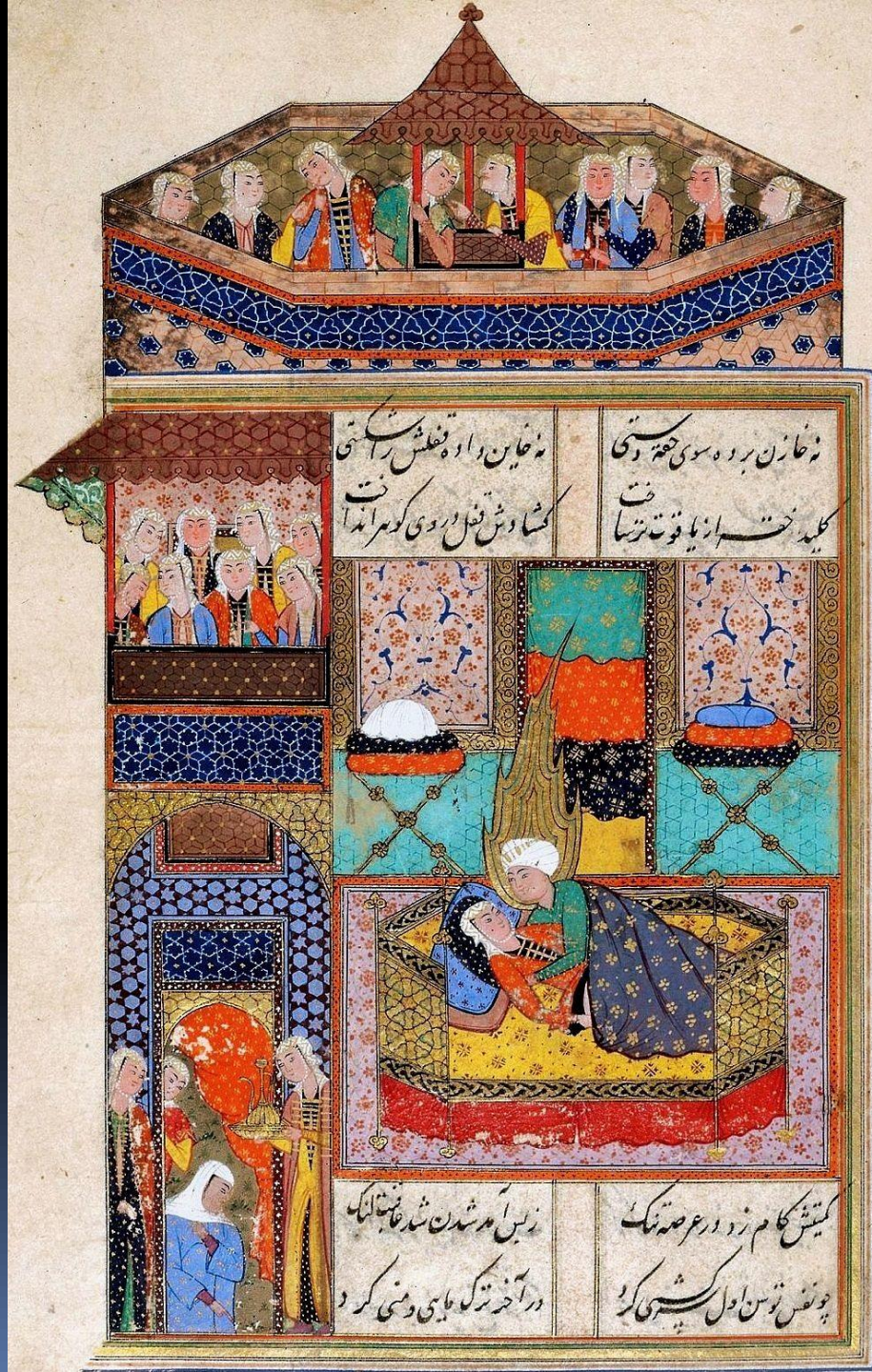
- Sexualita je v islámu – v rámci „legálního vztahu“ – chápána v celku pragmaticky a pozitivně.
- Je to součástí náboženské praxe (*ibádát*).
- Islám pokládá bezdůvodnou absenci sexuálního života (*ílá*), umrtvování těla, nebo celibát za negativní jev.

- Sex je ideální způsob komunikace mezi mužem a ženou resp. manželi, nicméně podléhá určitým pravidlům.
- Může probíhat výhradně v rámci „legitimního vztahu“ (manželství).
- Sexuální akt se začne s zbožným předsevzetím (*níja*) a v „božím jménu“ vyslovením basmaly (*bismalláh*).

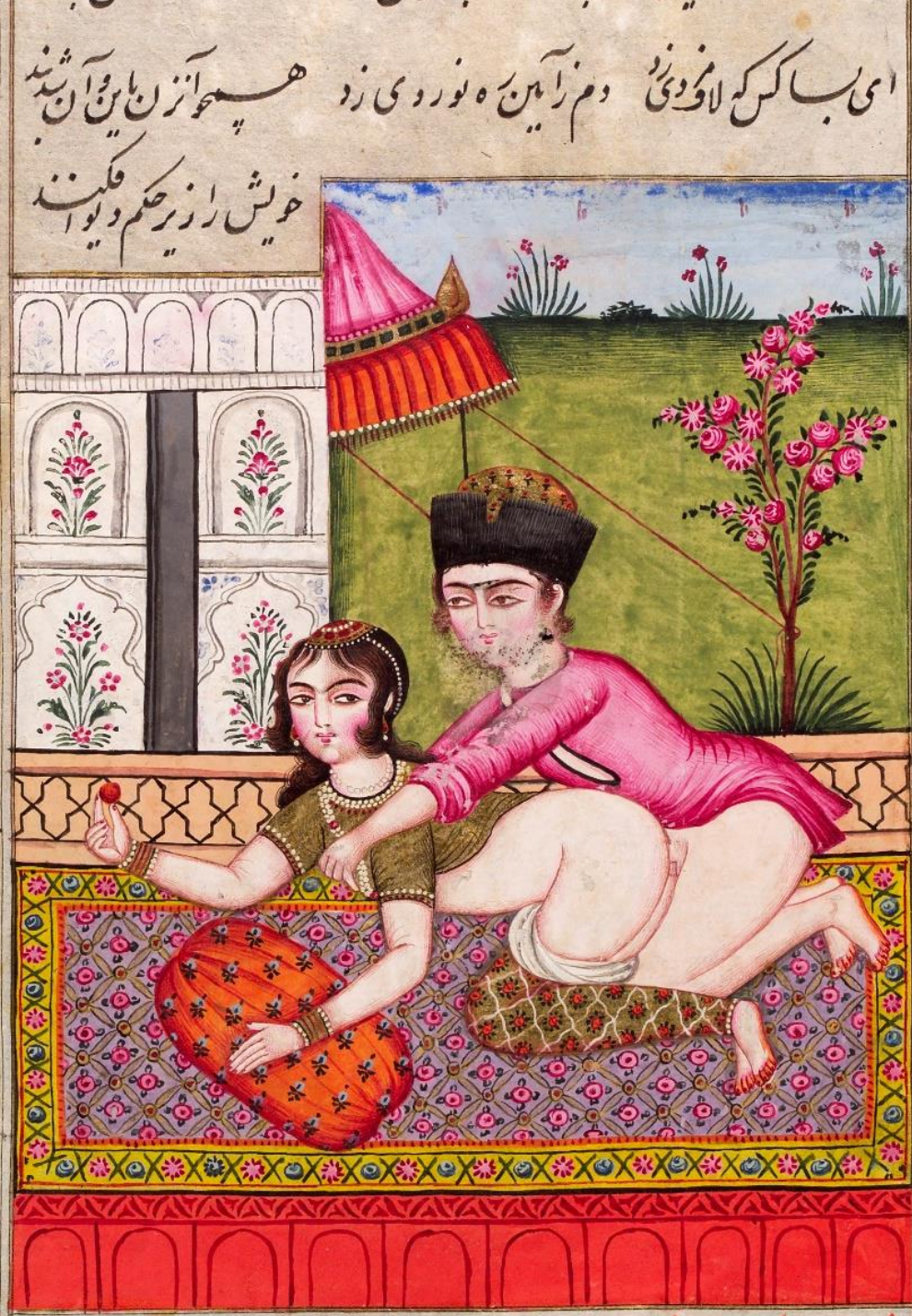
- V sexuálním životě se dává přednost mužům.
- Sexuální svoboda žen se limituje absolutní požadavkou jejich poslušnosti a pokory.
- Žena by neměla odmítat sexuální styk, avšak se svým chováním by k němu neměla muže ani podněcovat.

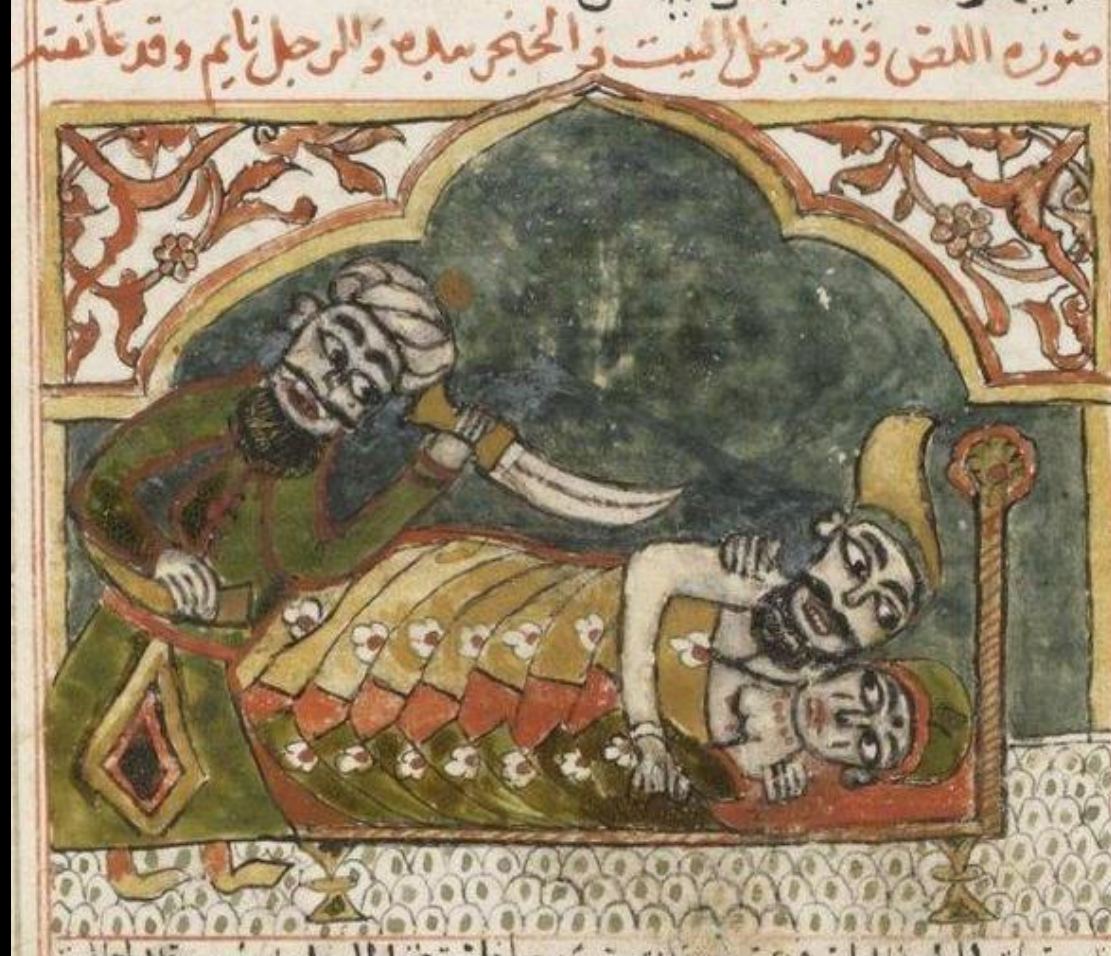
- Ne však každý chápe sexuální úlohu žen jako pasívní: Abú 'l-Hamíd al-Ghazálí (z. 1111) vidí ženu jako „iniciátorku“ a muže jako „oběť“ sexuálního aktu.
- Žena v sebe skrývá vlastnosti obsáhnuté ve výrazu *fitna*, který lze přeložit jako pokušení, zvod, zmatek ale i blud, rozvrat a rozkol.

- Sexuální praxe v islámském pojetí se však zakládá na reciprocitě muže a ženy a na jejich rovném legitimním nároku na vzájemném sexuálním uspokojení a naplnění jejich sexuálních tužeb, např. orgazmu.

sexuální zákazy

- Sexuální zákaz platí např. po dobu ramadánského půstu i velké poutě a podobné zákazy platí pro dobu menstruace a šestinedělí.
- Zakazuje se jako orální tak i anální akt (i když se o tom v poslední době vedou živé debaty).
- Před- a mimomanželský sexuální život a nevěra jsou obecně nepřípustné a zakazované.

- Platí zákaz homosexuálních vztahů a to jako mezi muži (*lútíja*) tak i ženami (*siháqíja*).
- Transsexualita a intersexualita jsou rovněž zakazované.

- Odsuzují a zakazují se i různé formy onanie (*istimnán*), sodomie (*liwát*), bestiality (*wahšíja*).
- Islám zakazuje i „sexuálně nemravné společenské počínání“ jako např. pornografii, prostituci apod.

- Jsou to jenom teoretická pravidla sexuálního chování a praxe muslimů se značně různí.

Šejch Sídí Muhammad an-Nafzaví:

Zahrada vůní pro potěchu myslí. 400 let staré pojednání o Arabech a o milování,
Praha, Dar Ibn Rushd, 2001.

Tělo, nahota a zahaľování

- Jak ženy tak i muži by měli být vhodně oblečeni.
- Za nahotu u mužů platí vše mezi pupkem a kolenem, u žen můžou být nezakryté ruky, chodidla a tvář.

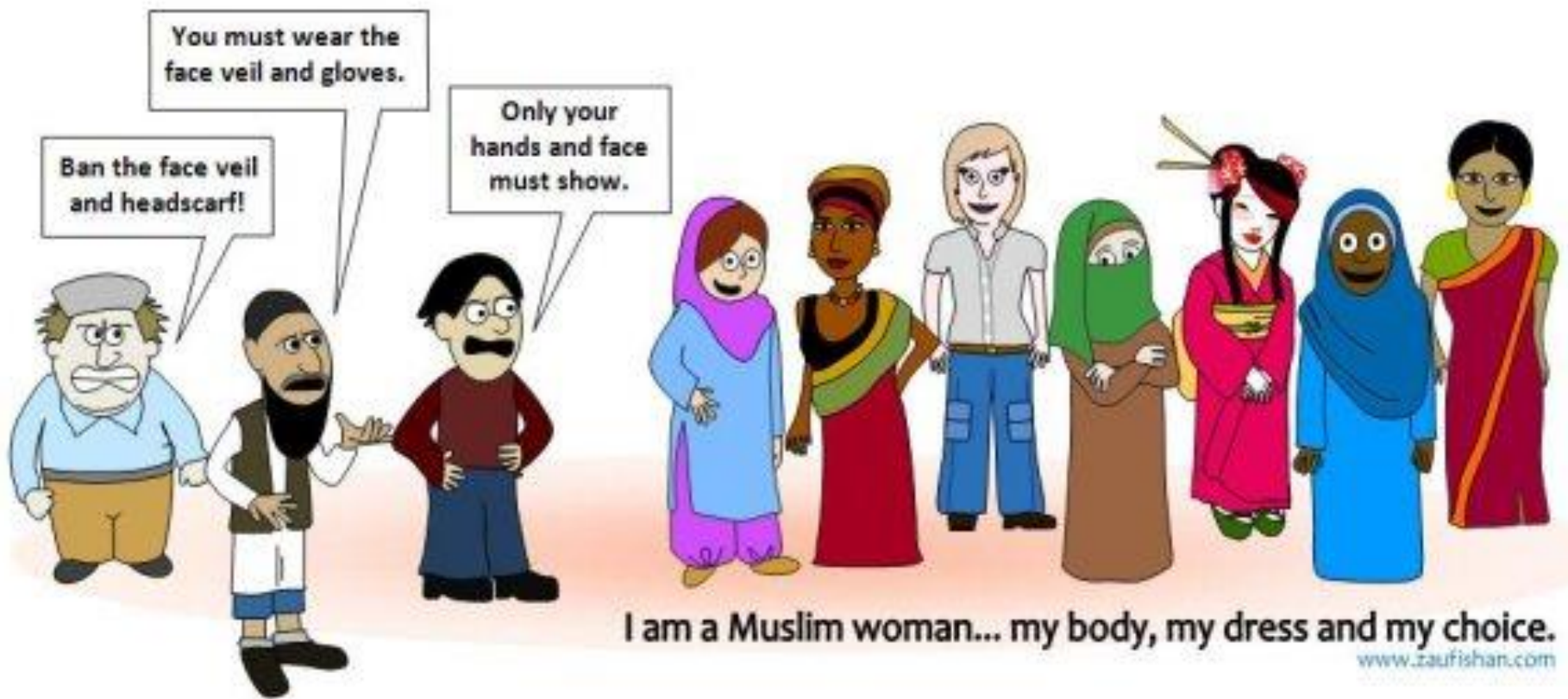
- Platí to na veřejnosti, v případě cizích mužů a žen, ne však v rodině. Platí výrazná rodová segregace.

- Cílem zahalování v islámu je aby ženy přestali být vnímané na veřejnosti jako sexuální objekty, jako i ochrana jejich soukromí, důstojnosti a cti.
- Může to ale být i nástrojem kontroly a omezování žen ze strany mužů.

Islámské oblečení

- Typy oblečení se liší jak v jednotlivých krajinách tak i podle dogmatického typu či směru výkladu islámu a to jako u žen tak i u mužů.

Mužské islámské oblečení

- *Takíja* (arab.), *tekke* (tur.), *topi* (hind.) – „čepička“

Ženské islámské oblečení

- *abája* (nebo podobné dlouhé oblečení)

- *hidžáb* (pokrývka hlavy)

19

22

- *al-amíra* (pokrývka hlavy a ramena)

- *niqáb* (závoj nebo pokrývka tváře)

- *haik* (severoafriická podoba závoje)

- čádor („ženská plášť“)

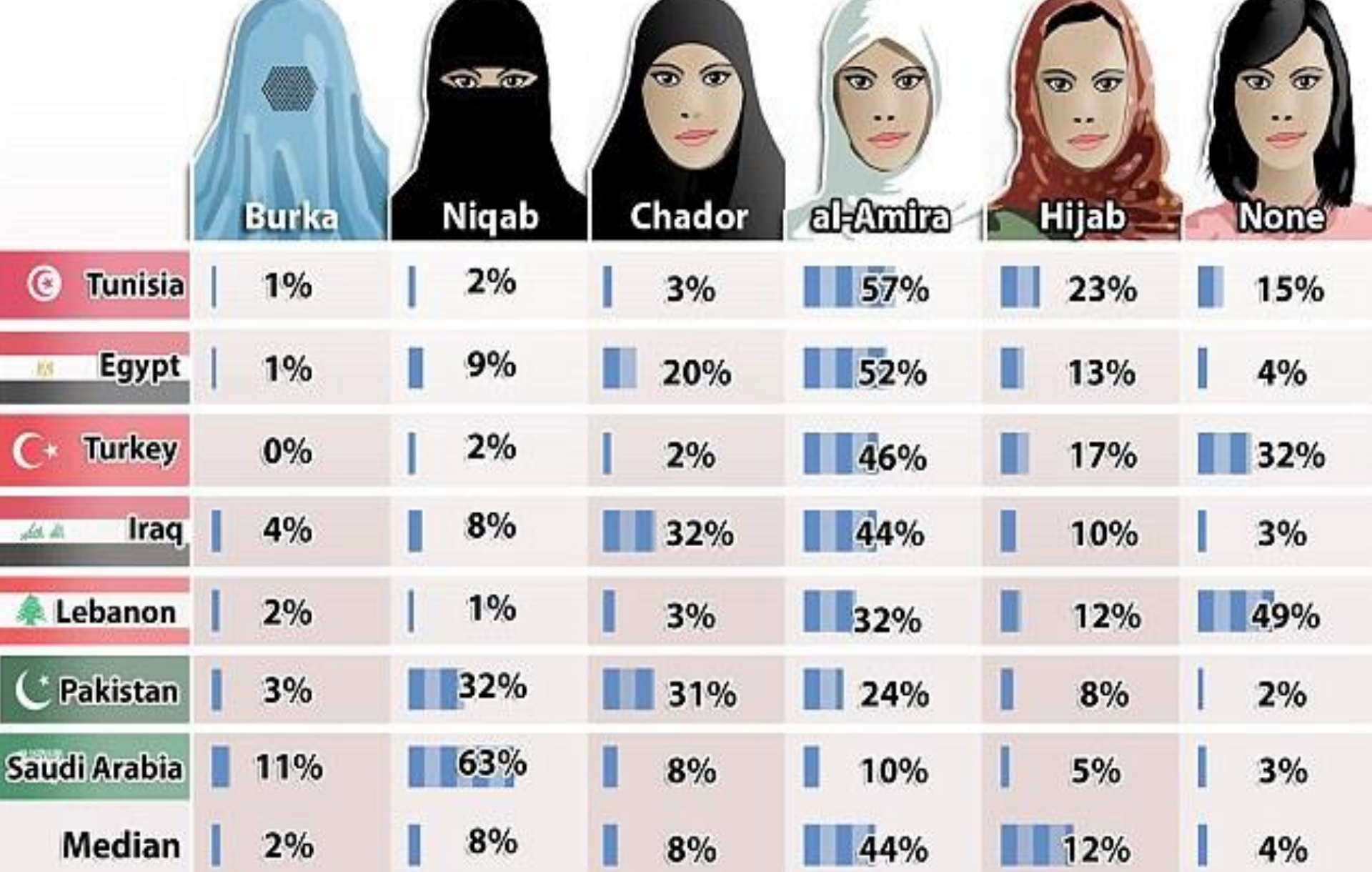

- *burqa* (tradiční oděv afgánských žen)

- *burqini* a islámské ženské sportovní oblečení

Výsledku průzkumu o tom co si muslimové myslí že by měly nosit ženy v některých muslimských zemích.

Zahaľovanie a kontroverze

MINDFORNICATION @ DEVIANTART.COM

**Muslim Women
are so Ninja.**

EVERYTHING
COVERED
BUT HER EYES,
WHAT A CRUEL
MALE-
DOMINATED
CULTURE!

NOTHING
COVERED
BUT HER EYES,
WHAT A CRUEL
MALE-
DOMINATED
CULTURE!

Elans

6

Prostor a rodová segregace

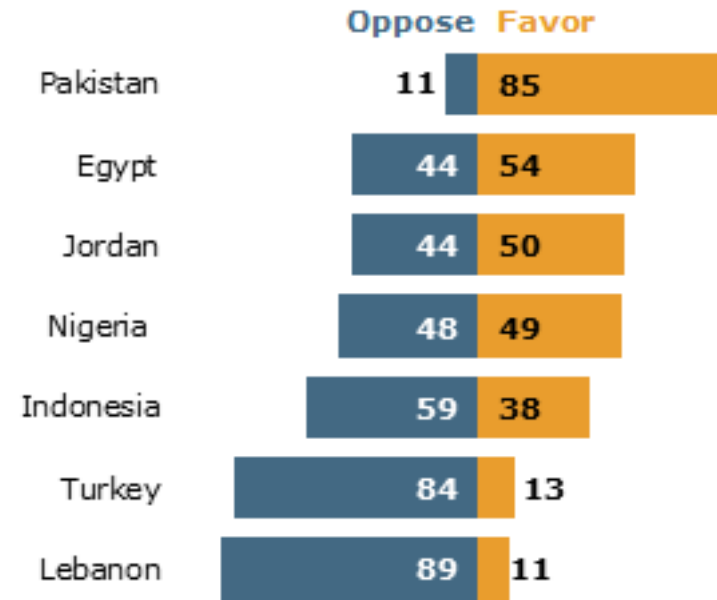
Haram, „harem“
a tabuizace prostoru:

- *Haram* v Mekce,
Medině a Jeruzalémě
- „Harem“ muslimských
domovů a
panovnických sídel
- Zahalování, osobní
kontakt a prostor

Gender Segregation in the Workplace

Asked of Muslims only.

Rodová
segregace

Islámské stravovací zákazy

- **Alkohol (*chamr*) a drogy:**

„Vy, kteří věříte! Víno, hra *majsir*, obětní kameny a vrhání losů šípy jsou věru věci hnusné z díla satanova. Vystříhejte se toho - a možná, že budete blaženi.“ (Korán 5:90)

Obzvlášť se zakazuje např. víno z hroznů

- **Vepřové maso a pod.:**

„Bůh zakázal vám jedině zdechliny, krev, vepřové maso a to, co bylo zasvěceno někomu jinému než Bohu. Kdo však byl donucen jísti toto, aniž po tom toužil nebo přestupníkem byl, na tom nebude hříchu, vždyť Bůh je odpouštějící, slitovný.“ (Korán 2:173)

Zákaz masa osla, ještěra, hada, dravých zvířat atd.

orient

**mini
market**

Halál je „rituálně čisté“ jídlo nebo jiné produkty, ale i spol. a etická praxe s dodržováním islámských zásad.

Islámský kalendář a reálie

- **Islámský kalendář (podle hidžry, *hidžrí*)**

je lunární, má 12 měsíců po 29 nebo 30 dnů, ale existuje i solární podoba (Irán a Afganistan). V mnohých muslimských zemích se používá gregoriánský kalendář.

- **Islámské (arabské) měsíce:**

1. Muharram

2. Safar

3. Rabí al-awwal

4. Rabí ath-thání

5. Džumádá al-úlá

6. Džumádá al-áchira

7. Radžab

8. Ša'bán

9. Ramadán

10. Šawwál

11. Dhú'l-Ka'da

12. Dhú'l-Hidždža

- 27. Radžab – M. zázračná noční cesta
- 15. Ša'bán „noc odpuštění“ (*lajlat al-bara'at*)
- 1. Ramadán – začátek postního měsíce a Nový rok pro ší'ity
- 27. Ramadán – noc osudu (*lajlat al-qadar*), první M. zjevení, noc ve které se vyplní přání a Bůh určuje osudy všech lidí na rok.

04

APRIL

2021

Sha'ban - Ramadan 1442

SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT
				19 1	20 2	21 3
22 4	23 5	24 6	25 7	26 8	27 9	28 10
29 11	30 12	1 13	2 14	3 15	4 16	5 17
6 18	7 19	8 20	9 21	10 22	11 23	12 24
13 25	14 26	15 27	16 28	17 29	18 30	

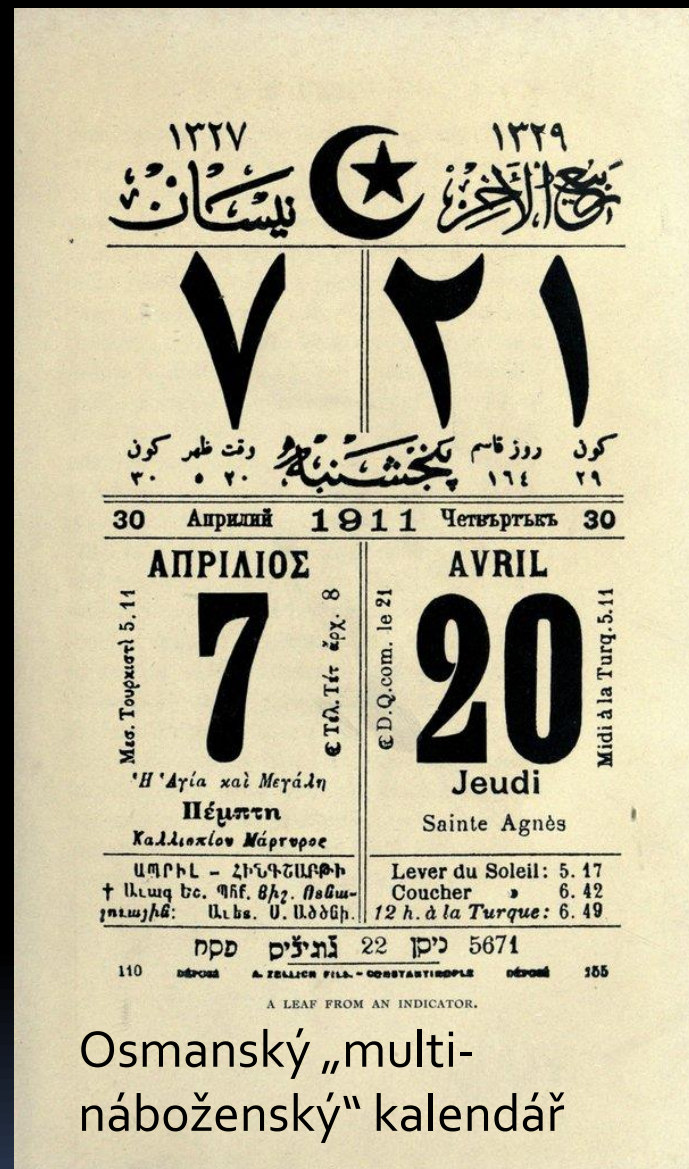
Islamic Important Dates in April

Event	Hijri Date	Day	Christian Era Date
Begin of Ramadan	1 Ramadan 1442 H	Tuesday	13 Apr 2021

- 1. Šawwál - *ʿíd al-fitr* (tur. küçük bayran malý svátek), svátek ukončení půstu.
- 10. Dhú'l-Hidždža - *ʿíd al-adhá* (svátek oběti nebo velký svátek tur. *büyük bayran*), svátek ukončení poutě.

Šíʿité ještě připomínají narození *imáma* Husajna b. ʿAlí (3. Ša'bán), naroz. (13. Radžab) a smrt (21. Ramadán) *imáma* ʿAlího b. Tálib, naroz. M. al-Mahdího (15. Ša'bán).

Nowrúz – „iránský nový rok“ (21. březen – jarní rovnodennost) oslavuje se v perském kulturním okruhu.

Osmanský „multi-náboženský“ kalendář